

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Felelős szerkesztő:

FEKETE LÁSZLÓ DR.
budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, II., Margit-körút 5/a. Tel. Aut. 517—16.

A Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári
csekk számlája: 41.951.

A magyar közjegyzőség megalkotása és fejlődése.

Irta: *osgyáni Rónay Károly dr.* v. kir. közjegyző.

(Folytatás.)

(E közlöny 1930. évi 5. számában jelent meg tanulmányom XIII. fejezetének kezdete, mely a kir. közjegyzők országos egyletének és nyugdíjintézetének történetét tárgyalja. Közbejött akadályok miatt csak most közölhető e fejezet folytatása.)

Ugyancsak 1924. évi május 18-án megtartott egyleti közgyűlésen dr. Sümeghi László arra nézve tett indítványt, hogy a közjegyzői intézmény életbeléptetésének 1925.-ben bekövetkezendő ötvenedik évfordulója közjegyzői nagygyűléssel ünnepeltessék meg és pedig az egylet rendezése mellett s hogy e célra a központi választmány saját kebeléből rendező bizottságot válasszon. Ezen indítvány egyhangúlag elfogadtatott.

Az elnök ismervén dr. Charmant Oszkár ellenszenvét

Osgyáni Rónay Károly dr. A magyar közjegyzőség megalkotása és fejlődése. (Folytatás.)

Dr. Kepes János. A tartási szerződések illetéke.

Dr. Kubinyi Elek. Dr. jur. Herbert Buhl: Das Rechtsverhältnis des Notars zum Auftraggeber in Deutschland zugleich in Vergleichung mit ausserdeutschen Rechten. Westphal Verlag, Lübeck 1930.

vitéz Barcza Ferenc dr. Hagyatéki csőd.

Közlemények.

A nyugdíjtörvény életbeléptetése.

Közjegyzőség a modern államokban.

Halálozás.

Kitüntetés.

Áthelyezés.

Megszüntetett közjegyzői állás.

A pécsi kamara közgyűlése.

A szombathelyi kamara közgyűlése.

Dr. Berzsényi László könyve.

A Jogi Hírlap Döntvénytára.

Kihirdetett törvények.

Rendeletek.

Judicatura.

Szerkesztői üzenetek.

az egylettel szemben; elsősorban hozzáfordult, hogy az előkészület lépéseit és az ünnepély tárgysorozatát vele megbeszélje, főleg pedig hogy ne ellenezze azt, hogy az egylet legyen az ünnepség rendezője.

Charmant Oszkár azon időben igen fontos, nem szorosán közjegyzői dolgok elintézésével — legfőképpen pedig a Habsburg-családi vagyon megmentésének országos érdekű ügyével — volt elfoglalva és igen sok időt volt kénytelen külföldön, különösen Párisban és Lequei-tióban tölteni, ennél fogva nem is volt módjában ünnepély-rendezéssel (ami nem kevés időbe és fáradságba került) behatóan foglalkozni, tehát Rónay Károly dr. egyleti elnök előterjesztéseit jóváhagyta, aki azonnal érintkezésbe lépett ez ügyben a vidéki kamarákkal is, amelyek mindegyike helyeselte az általa a kiküldött rendezőbizottság jóváhagyásával javaslatba hozott intézkedéseit. Az ünnepély fényének emelése végett különös súlyt helyezett az egylet elnöke arra, hogy sikerüljön a Kormányzó főméltóságának a diszgyűlésen való megjelenését kieszközölni.

Az illő tiszteletadás kifejezéséül iparművésznél magyar stílű, pergamentre irt és festett és bőrbe kötött meghívót rendelt meg, úgyszintén minden előkészületet megtett az igazságügyministerium, királyi Curia, összes ítélő táblák, volt hiteles helyek, a püspökök és káptalanok, vármegyék és ügyvédi kamarák meghívására.

Amidőn már minden előkészület meg volt téve, 1915. április első napjaiban külföldi útjáról hazaérkezett Charmant Oszkár s azonnal érintkezésbe lépve az egylet elnökével, informáltatta magát az eddig történt előkészületekről. Látván, hogy a diszgyűlés remélhetőleg várakozáson felül fog sikerülni, annak érdemét a kamaráknak

kivánta megszerezni. Rendező bizottsági ülés egybehívását kivánta — amelynek különben ő is kezdettől fogva tagja volt — hogy ott észrevételeit megtegye. Az ennek folytán április 9.-ére sürgősen egybehívott rendezőbizottsági ülésen Charmant kijelentette, hogy a tervezett ünnepély rendezése eddig téves vágányon haladt, mert eredetileg nem az egylet, hanem a kamarák határozták el a jubileum megünneplését, ennél fogva a további rendezést a kamarák vegyék kezökbe és a rendező bizottság is átszerveztessék, illetőleg számosabb vidéki tag bevonásával 83 tagra bővítettessék ki.

Az egyleti elnök hiába hivatkozott az 1924. május 18-án megtartott egyleti közgyűlés határozatára, továbbá hogy ezzel szemben mindeddig egyetlen kamara sem tiltakozott az egylet rendezése ellen és egyetlen kamara sem tett semmit a rendezés érdekében: annak dacára a megjelent tagok közül csak kettő támogatta az elnök álláspontját, a többiek behódoltak Charmantnak és az ő javaslatait elfogadták.

Már előzőleg Charmant a vidéki kamarákat is értesítette, hogy a rendezést a kamaráknak kell kezökbe venniök. Erre azonban éppen nem biztató válaszokat kapott a vidéki kamarai elnököktől, sőt Jedlicska Béla szegedi kamarai elnök világosan kijelentette, hogy semmi kifogásolni valója sincs az egylet rendezése ellen, annak eddig tett intézkedéseivel egyetért és nem lát rá okot, sőt méltánytalannak tartaná, az azokon való változtatást. Ennek folytán Charmant április 21-én levelet intézett az egylet elnökéhez, melyben mentegetődött, hogy szándékát félremagyarázzák, semmi esetre sem kívánja az egylet eddigi intézkedéseit dezavualni és nincs kifogása az ellen, hogy a régi rendező bizottság működését tovább

folytassa. Pár nap múlva ismét Párisba és onnan Lequetiába utazott, ahonnan hazautaztában május 29-én utazását Innsbruckban megszakította, ott ünnepi beszédnek — melynek elmondásával a rendező-bizottság őt bizta meg — kidolgozása közben szivszélhűdés folytán meghalt.

E váratlan haláleset, mely kétségtelenül nagy veszteséget jelentett a közjegyzői karra nézve, a június 14. napjára kitűzött országos gyűlés lefolyásának módosítását hozta magával annyiban, hogy az ünnepi beszéd megtartására egy másik kartársat kellett felkérni. A rendező-bizottság úgy határozott, hogy az ünnepi beszéd megtartására dr. Galánffy János debreceni kamarai elnököt kérte fel, aki arra vállalkozott is.

Az országos gyűlés megtartására Budapest székesfőváros polgármestere a Váci-utcai közgyűlési dísztermet engedte át és tekintettel a kormányzó úr Főméltósága megjelenésének kilátásba helyezésére, az elnöki emelvényel szemben trónszerű karszéket helyeztetett el diszes szőnyegeken és hat diszöltönyös huszárt adott rendelkezésre.

A jubiláris diszgyűlésnek az időjárás is kedvezett. Június 14-én kellemes, felhőmentes volt az idő. Megjelentek pedig:

vitéz nagybányai Horthy Miklós úr Főméltósága, Magyarország kormányzója,

dr. Pesthy Pál igazságügyminister, egyuttal gróf Bethlen István kormányelnök képviselőjében is,

Mészáros János, érseki helynök, Csernoch János Magyarország hercegprimásának képviselőjében,

Duttkay Pál prelátus kanonok, az egri főkáptalan képviselőjében,

dr. Barta Richárd a kabinet iroda főnöke,

dr. Bauss Olivér elnöki tanácsos a királyi Curia gyöngélkedő elnökének dr. Tőry Gusztávnak képviselőjében,

dr. Ihász Andor elnök a budapesti királyi ítélőtábla képviselőjében,

Nagy Ferenc, a magyar jogászegylet elnöke,

dr. Hódy Gyula főügyész, Pest-Pilis-Solt-Kiskun megye képviselőjében,

Huszár Aladár főispán Esztergom megye képviselőjében,

Bartos Andor és Szuchányi Ferenc nemzetgyűlési képviselők Szatmár vármegye képviselőjében,

Mártonffy Lajos árvaszéki elnök és Szokolay Lajos tiszti főügyész Heves-megye képviselőjében,

dr. Pap József a budapesti ügyvédi kamara elnöke és dr. Köves Béla, annak alelnöke,

dr. Désy Géza a budapesti ügyvédi kör elnöke és dr. Balogh Sándor annak alelnöke,

ezen kívül több törvényszék és kir. ügyészség vezetői.

Királyi közjegyzők közül 117-en, a kir. közjegyző helyettesek közül 11-en jelentek meg.

dr. Sipőcz Jenő Budapest székesfőváros polgármestere, Ravasz László dunamelléki református püspök, báró Radvánszky Albert, az ág. hitv. evangélikus egyház egyetemes felügyelője, továbbá több káptalan, vármegye és vidéki ügyvédi kamara távolmaradásukat kimentették.

Az egybegyűlt közjegyzői kar az elnöklésre felkérte osgyáni Rónay Károly dr. királyi közjegyzőt, mint az egylet elnökét, — társelnökökül pedig dr. Galánffy János

debreceni, — dr. Jedlicska Béla szegedi, — dr. Madarász István pécsi, — dr. Pottyondy Béla szombathelyi közjegyző kamarai elnököket és dr. Holitscher Szigfrid budapesti kamarai alelnököt, jegyzőkönyv vezetőül pedig dr. Barcs Ernő budapesti királyi közjegyzőt.

Az elnök első sorban a Kormányzó urat üdvözölte meleg szavakkal és köszönte meg a gyűlésen való megjelenését, továbbá üdvözölte a megjelent vendégek előkelő körét s a magyar „Hiszekegy“ elmondása után az ünnepi gyűlést megnyitottnak jelentvén ki, felkérte dr. Galánffy Jánost, hogy az ünnepséget méltató beszédét mondja el.

Dr. Galánffy János átgondolt beszédben vázolta a közjegyzői intézmény fejlődését, különösen Nagy Károly császárnak 803 évi kapituláraitól kezdve, aztán áttért a pápai és császári közjegyzőknek magyarországi tevékenységükre, ahol az intézmény gyökeret nem verhetett, hanem e szerepet az úgynevezett hiteles helyek — káptalanok és konventek, — töltötték be. Végül vázolta a mai közjegyzői intézmény életbeléptetését és eddigi küzdelmeit. Beszédét azzal zárta be, hogy:

„Nincs a világnak semmire nagyobb szüksége, mint tiszta, erős és odaadó személyiségekre. Ilyen személyiségeken fordul meg a mi intézményünk jövője is. Ne legyünk tehát napszámosok, akik csak kenyeret akarnak keresni, hanem legyünk öntudatos munkásai intézményünknek, akik átérezzük, hogy hivatás van számunkra kijelölve, hivatás, amely a jog eszméjének terjesztésében, a jogrend megteremtésében való közreműködésre, ezzel polgártársai jólétének, boldogságának előmozdítására, végredményben pedig a nemzeti élet nagyobbá, szebbé tételére irányul“.

Ezután dr. Pesthy Pál igazságügyminister üdvözölte a közjegyzői kart, méltányolta fontos hivatását, azzal fejezvé be beszédét, hogy „meggyőződése az, hogy mint eddig is, hűséggel az államfő személyéhez, odaadó töretlen ragaszkodással a nemzeti érzéshez, önzetlen becsületességgel a munkában: ez a kar ennek a nemzetnek megújhódása érdekében folytatott munkában előkelő helyet fog magának kivívni“.

Utána dr. Pap József a budapesti ügyvédi kamara elnöke üdvözölte a közjegyzői, mint az ügyvédivel testvérkart és mint az igazságszolgáltatásnak egyenrangú tényezőjét. Kiemelte, hogy mindazok a várakozások, amelyeket a törvényhozás, a bíróságok, az ügyvédség és a nagyközönség a közjegyzői karhoz fűzött 1874-ben, mind kitünően beváltak.

Ezután dr. Hódy Gyula Pestmegye ügyésze üdvözölte a közjegyzői kart, végül pedig Duttkay Pál prelátus kanonok méltatta a közjegyzői intézmény fontosságát, — kiemelte „hogy ennek a hazának határait maga az Úr Isten vonta körül és jelölte meg.“ „Az én üdvözlésemnek magja az legyen: lássa a mélyen t. közjegyzői kar mentül hamarabb a régi határokkal együtt itt ismét az elszakadt testvéreket Nagy-Magyarországon.“

Végül dr. Lipcsey Péter a budapesti kamara titkára azon megindokolt határozati javaslatot terjesztette elő, hogy:

„I. A magyar közjegyzői kar a közjegyzői nyugdíjegyletnek segítyt ad. Ennek előteremtését a magyar közjegyzői kamarák garantálják. A segíty összegének a kamarák közti kontingentálása valamint felhasználása az összes kamarai elnökökből és a nyugdíjegylet elnökéből álló bizottság feladata.

2. A magyar közjegyzői kar felkéri az igazságügyi kormányt oly törvény előkészítésére, mely minden közjegyzőt kötelez a nyugdíjintézetbe való belépésre.

E kettős indítvány elfogadtatott egyhangulag.

Ezután az elnök hálás köszönetet nyilvánítván a Kormányzó Úr Ő Főméltóságának s az összes vendégeknek, hogy megjelenésükkel a gyűlés fényét emelni és a kar iránt érzett rokonszenvüknek kifejezést adni méltóztattak s a diszgyűlést bezárta.

A következő napon tárgyalta az országos nagygyűlés az előre kitűzött és előkészített érdemleges munkát és pedig:

I.) Egyhangulag elfogadta dr. Kovaliczky Elek következő határozati javaslatát:

„a közjegyzői proletáriátus további fejlődését megakadályozandó, megszüntetendő a további állás szaporítás mindaddig, míg a közjegyzői törvény revíziója keretében a hatáskör kiterjesztése megfelelő megoldást talál.“

II.) Ugyancsak dr. Kovaliczky Elek indítványára dr. Kovách Elek és dr. Holitscher Szigfrid módosításaival egyhangulag elfogadta azon javaslatot, hogy:

„mondja ki a közgyűlés, hogy telekkönyvi ügyekben a szomszéd államok példájára — addig is, míg a telekkönyvi ügyletekre előirt okirati forma a polgári törvénykönyvben lényegesen szabályoztatik, — a közjegyzői hitelesítési kényszer minél előbb behozandónak tartja“

III. dr. Tóth Endre debreceni királyi közjegyző előterjesztésére egyhangulag elfogadta azon határozati javaslatot, hogy:

„közgyűlés felkéri az igazságügyminister urat, hogy az 1920: XXXIV t.-c. 65. §-a 1. és 2. bekezdésének és a 31.300/1921. P. M. sz. rendelet 27. és 28. §§-ainak

oly értelmű módosítását kezdeményezni méltóztassék, hogy az illeték késedelmes kiszabása a hagyaték átadásának foganatosítását 45 napon túl, vagy esetleg az állampénztár kérésére a bíróság által az illeték mennyiségének közlésére engedélyezhető további 45 napon túl ne késleltesse, továbbá kéri a közgyűlés a 7500/1924. P. M. rendelet 20. §-ának 3. bekezdésében foglalt azon rendelkezés hatályon kívül helyezésére vonatkozó intézkedés kezdeményezését, mely szerint a vagyon és jövedelem adó kifizetésének igazolásáig a hagyaték át nem adható.“

IV. dr. Tóth Endre debreceni királyi közjegyző indítványára egyhangulag elhatározta, hogy

„felkéri az igazságügyminister urat oly törvényjavaslat benyújtására, mely az 1894: XVI. t.-c.-nek az örökösödési és hagyományi bizonyítványokra vonatkozó rendelkezéseit hatályon kívül helyezi.“

V. dr. Kőrössy Bertalan budapesti királyi közjegyző indítványára egyhangulag elfogadta a következő határozati javaslatot:

„a királyi közjegyzők országos értekezlete kívánja:

a.) a közjegyzői szakminősítés kérdésében az 1886: VII. t.-c. 1. (§-a c.) pontjának megváltoztatásával az 1874: XXXV. t. c. 3. §-ának visszaállítását, — vagyis a közjegyzői kinevezéshez a kötelező közjegyzői gyakorlatot.

b.) A közjegyzői állások betöltése tekintetében az 1913: XXV. t.-c. 7. §-ának hatályon kívül helyezését és az 1874: XXXV. t.-c. 6. §-ának a következőképp való módosítását:

a közjegyzői állás, úgy áthelyezés, mint kinevezés esetén pályázat útján töltetik be.“

VI. Dr. Szécsi Ferenc következő indítványát fogadta el továbbá egyhangulag:

„mondja ki az országos értekezlet, hogy a kir. közjegyzői kar egészének erkölcsi és anyagi érdekeit érintő ügyekben — arra a célra, hogy a testületi szellem hatályosabb ápolása és fejlesztése útján az egységes képviselő és egyöntetű eljárás kellően biztosíttassék — a „Magyarországi Királyi Közjegyzők Egyesületé” nek újjászervezését haladéktalanul szükségesnek tartja oly irányban, hogy az egyleti szervezet megfelelő decentralizációval a vidéki tagok a közös célok megvalósításának munkájába fokozottabb mértékben bekapcsolódhassanak. Keresse meg evégből az egylet vezetőségét, hogy a megfelelő újjászervezés elhatározása és foganatba vétele iránt intézkedjék.“

VII. Dr. Lázár Ferenc budapesti királyi közjegyző indítványára az értekezlet egyhangulag elhatározta, hogy:

„a kormánytól az új váltótörvény 87 §-a utolsó bekezdésének életbeléptetését kéri oly célból, hogy a kir. közjegyzők helyettesei és jelöltjei is jogosultak legyenek óvást felvenni.“

VIII. Dr. Cholnoky Imre azon indítványát is egyhangulag fogadta el, hogy:

„a jogkereső közönség érdekében, a hagyatéki eljárás gyorsítása, valamint a kiskorúaknak és gondnokoltaknak felesleges költségektől való megkímélése céljából kérje fel az országos értekezlet az igazságügyminister urat, hogy a belügyminister urat oly értelmű intézkedés megtétele iránt megkeressen szíveskedjék, hogy az árvaszékek az 1894: XVI. t. v. 55. §-ának 4. pontja alapján a hagyatékot tárgyaló kir. közjegyző által eszközölt ügygondnoki kirendelést — amennyiben az törvényes kifogás alá nem esik, — mindenkor megerősítsék.“

IX. Dr. Lipcsey Péternek az előző napon megtartott diszgyűlésen indítványozott és nagy lelkesedéssel és egyhangulag hozott, a közjegyzői nyugdíj-egyletnek adandó segélyre vonatkozó határozatát azzal egészíté ki, hogy a nyugdíjegyletnek nyújtandó segélyre az országos értekezlet 200 millió koronát szavazzon meg. Az értekezlet ezt is egyhangulag megszavazta.

Ezzel befejezést nyert az országos nagygyűlés érdemleges része is.

Azon körülmény, hogy a jubiláris nagygyűlés ily fényesen sikerült, az egylet tekintélyét és népszerűségét a kartársak közt egy csapásra megalapította.

A nagygyűlés utasításához képest a központi választmány csakhamar megbizta magát az indítványt tevő dr. Szécsi Ferenc alelnököt, hogy az új alapszabályokat dolgozza ki. Ő ezen megbízásnak hamarosan eleget is tett. Minthogy pedig az új alapszabálytervezet szerint a debreceni, pécsi, szegedi és szombathelyi királyi közjegyzői kamarák székhelyein külön intéző bizottságok lettek volna szervezendők, elég tág hatáskörrel, a központi bizottság az új alapszabály tervezet egy-egy példányát a nevezett kamaráknak megküldte véleményadás végett. Azok azonban a vélemény adással adósak maradtak sürgetés dacára is. — Ez okozta, hogy az új alapszabályok közgyűlés elé nem kerültek.

Az egyleti központi bizottság 1926. évben az örökösödési eljárás, — az okirati kényszer és az ingójelzálog törvénytervezetek ügyében tartott értekezleteket és intézett felterjesztéseket az igazságügyministerhez, úgyszintén a közjegyzői óvadék megszüntetésének törvénytervezete tárgyában is.

Az egylet életében fontos az 1927. év, mert hosszas

vajudás után sikerült a közjegyzői közlönyt új életre keltetni és pedig azon alapon, hogy a közlönyt maga az egyesület adja ki a tagsági díjak fejében. Az elnökség elsősorban dr. Holitscher Szigfridet iparkodott megnyerni a közlöny szerkesztésének elvállalására, mint aki e tekintetben előzőleg hosszú éveken át hervadhatatlan érdemeket szerzett. Azonban minden iparkodás e tekintetben eredménytelen volt s így a választás dr. Fekete László budapesti királyi közjegyzőre esett, aki a megbízást vállalta és 1927. elejétől kezdve mind e mai napig derekasan megfelelt a beléje vetett bizalomnak.

A másik fontos esemény pedig az volt, hogy dr. Szécsi Ferenc, dr. Sümeghi László és dr. Barcs Ernő sürgetéseire a központi választmány elhatározta, hogy a közgyűlés elé azon tervvel lép, hogy a vidéki közjegyzői kamarák székhelyein váltakozva vándorgyűléseket rendezzen az egyesület. Az 1927. évi közgyűlés ezen indítványt egyhangulag elfogadta és úgy határozott, hogy legelőször is Debrecenben tart vándorgyűlést, mely ugyanott június 5-én pünkösdkor meg is tartatott és pedig teljes sikerrel, mert 57 kir. közjegyző és 10 helyettes jelent meg s többen nejeiket és családtagjaikat is elhozták, ami a hivatalos ügyek befejezése után a kartársi érintkezést lényegesen barátságosabbá, melegebbé tette, annyira, hogy közkívánatra a későbbi vándorgyűléseken külön felkértek a kartársak, hogy nejeiket és családtagjaikat hozzák magukkal.

A történelmi nevezetességű nagy templomban megtartott ev. ref. isteni tisztelet meghallgatása után a vándorgyűlés elsősorban üdvözlő táviratot intézett nagybányai vitéz Horthy Miklós kormányzó Úr Ő Főméltóságához és

dr. Pesthy Pál igazságügyminiszterhez s aztán az előre bejelentett tárgysorozatot vitatta meg:

Dr. Madarász István, a pécsi kamara elnöke tartott ismertető előadást az örökösödési eljárási novellára vonatkozólag legközelebbi megjelenendő életbeléptetési rendelet főbb intézkedéseiről.

Ugyanezen tárggyal foglalkozott az utána felszólaló Körössy Bertalan dr. kir. közjegyző.

Ezután Horthy István dr. kir. közjegyző tartott érdekes előadást a közjegyzői intézmény fejlesztéséről.

A másnap folytatott ülésen elsőnek Tóth Endre dr. kir. közjegyző terjesztett elő megindokolt javaslatot a fegyelmi vétségek tárgyában, melyet a gyűlés egyhangulag elfogadott.

Utána Velsz Elemér dr. közj. helyettes olvasta fel a megjelenésében megakadályozott Teleszky Béla kir. közjegyző egy indítványát, az egy székhelyen levő több közjegyzőnek örökösödési ügyekben való működési körének megállapítására vonatkozólag. — A kérdés bonyolult voltára való tekintettel a gyűlés úgy határozott, hogy azt a kamaraközi értekezlet lesz hivatott megvitatni és egyöntetű szabályozást javasolni.

Végül Mándi András dr. közj. helyettes tartott előadást és tett javaslatot a valódi helyetteseket az álhelyettesekkel szemben az utóbbi kinevezéseknél ért méltánytalanságok megszüntetése ügyében, melyet a gyűlés magáévá tett.

Ezzel a vándorgyűlés elég gazdag és sikerült érdemleges része befejezést nyert.

De a vándorgyűlések egyik további főcélja a kartársi együttérzés kimélyítése is. E célra a zöldasztalnál alkal-

masabb a fehér asztal és egyéb szórakozás. E tekintetben is a debreceni kamarához tartozó kartársak, különösen a szűkebb értelemben vett kisgazdák dr. Galánffy János, kamarai elnök és dr. Tóth Endre kartárs, mint elsők és úttörők nem csekély érdemeket szereztek. Barátságos ebéd előtt megtekintették a vándorgyűlés résztvevői a méltán híres debreceni kollégiumi könyvtárat, ebéd után pedig a híres 3000 holdas nagyerdőből kihasított 80 holdas erdős parkban épült „Tisza István tudományegyetem”-nek a legújabb tudományos fejlődés kívánságai szerint tervezett és felszerelt épületeit, továbbá a gazdasági akadémia pallagi telepét. Az előző több napú rekkenő hőség után estefelé nagy eső keletkezett, amely éjjelen át záporra növekedvén, meghiusította a második napra tervezett Hortobágy pusztai kirándulást. A hangulat azonban olyan kitűnő volt, hogy a következő vándorgyűlések népszerűségét ez az első a közjegyzői körökben megalapozta.

Ugyanez év június második felében az igazságügy-minister egy új illeték törvénytervezetet küldött le az egylethez véleményadás végett. A vélemény kidolgozására dr. Kepes János székesfehérvári királyi közjegyző vállalkozott, melyet a központi bizottság elfogadott és a ministeriumhoz felterjesztett.

1928. május 27-én Pécsen tartotta meg az egyesület második vándorgyűlését, mely alkalommal dr. Madarász István, mint a pécsi kamara elnöke és a vándorgyűlés helyi rendezője, tehát házigazda szerzett érdemeket. A vándorgyűlés a székesegyházban szent misét hallgatott meg s a gyűlés megnyitása után a kormányzó úr Főmél-

tóságát és az igazságügyminisztert táviratilag üdvözölvén, a következő tárgysorozatot intézte el:

1.) dr. Pálffy Gyula pécsváradi kir. közjegyző a következő tárgyról tartott felolvasást:

„szükséges-e a hagyatéki birói átadás? hatósággá kell-e átalakulni a kir. közjegyzőnek ahhoz, hogy az örökösödési ügyeket önállóan intézze el?”

A felolvasás oly tetszésben részesült, hogy a közgyűlés annak egész terjedelmében a közlönyben való közlését határozta el.

2.) Dr. Rónay Károly kir. közjegyző tartott rövid felolvasást a korlátolt felelősségű társaságokról és indítványozta, hogy:

„intézzék a vándorgyűlés felterjesztést az igazságügy-ministerhez, hogy a korlátolt felelősségű társaságokra vonatkozó törvényjavaslat előmunkálatait mielőbb fejezze be és terjessze a törvényhozás elé.”

Az indítvány elfogadott.

3.) Következett dr. Szemerjai-Petrán Tibor kir. közjegyző felolvasása a magyar közjegyzőség jelene és jövőjéről, ami általános tetszésben részesült.

4.) Dr. Olcsváry László kir. közjegyző megindokolt határozati javaslatot terjesztett elő aziránt, hogy:

„a vándorgyűlés felterjesztést intézzék a közjegyzői nyugdíj-törvény minél előbb való megalkotása iránt.”

Az indítvány elfogadott.

5.) Dr. Gálffy Ferenc kir. közjegyzőhelyettes felolvasást tartott a kir. közjegyzőhelyettesek jogállásáról. Rövid vita után a vándorgyűlés úgy határozott, hogy ezen ügy adassék ki az egyesület központi választmányának azon utasítással, hogy a következő évi vándorgyűlés elé terjesszen elő felőle jelentést.

Amint már az előző fejezetben láttuk, a következő évi szegedi vándorgyűlés fontos okokból csak az ügyvéd-közjegyzőségre vonatkozó egyetlen tárgyat tűzött ki napirendre, tehát az előbb említett ügy később lesz előterjesztendő, egy újabb vándorgyűlés elé.

6. Dr. Madarász István kir. közjegyző a királyi közjegyzők részére postai portómentesség engedélyezése iránt az illető miniszterekhez intézendő felterjesztéseket javasolt, amit a közgyűlés egyhangúlag elfogadott.

A vándorgyűlés befejezte után annak tagjai, akik számszerint 80 közjegyzőből és 10 helyettesből s azonfelül szép számmal megjelent családtagokból állott, Pécs város érdekes nevezetességeit, különösen a rémek székes-egyházat szemlélte meg, a következő napon pedig kirándultak a közeli Harkány fürdőbe.

A legközelebbi vándorgyűlését az egylet Jedlicska Béla szegedi kamarai elnök hathatós támogatásával 1929. június 9-én Szegeden tartotta meg, amelynek egyetlen de annál fontosabb tárgya az ügyvéd-közjegyzőségnek az ügyvédi kar által ismét felvetett kérdése képezte, amiről az előző fejezetben már említés történt.

Ez a vándorgyűlés az előbbieknél még látogatottabb volt, mert 82 kir. közjegyző és 14 kir. közjegyzőhelyettes jelent meg még számosabb családtaggal, mint az előző vándorgyűléseken. A vándorgyűlés befejezte után sorra került a város nevezetességeinek, — másnapon pedig a mezőhegyesi világhírű állami mintagazdaság megtekintése.

Kiemelendő, hogy e vándorgyűlésen az eddigi egyleti elnök osgyáni Rónay Károly dr. utoljára elnökölt, mert előrehaladott korára való tekintettel leköszönt s helyébe egyhangúlag dr. Lázár Ferenc budapesti királyi közjegyző és a felsőház tagja választatott meg.

A tartási szerződések illetéke.

Irta: dr. Kepes János székesfehérvári kir. közjegyző.

A tartási szerződések illetékei nincsenek egységesen szabályozva s az ezekre vonatkozó jogszabályok csak szétszórtan lelhetők fel. Döntően irányadóak egyes kérdésekben a nagyszámban levő birói határozatok. A kodifikáció e részben stagnálni látszik. Az okirati illetékekre vonatkozó jogszabályok hivatalos összeállítása még csak előadói tervezetben van meg. A tervezet az idevonatkozó szabályokat 83. §-ában „Élelmezési és tartási szerződések“, — továbbá 218. §-ában „Életjáradéki szerződések“ címszavak alatt foglalja össze. A mindennapi élet által feldobott tényállások igényeit a tervezet nem veszi eléggé figyelembe.

A tartási szerződések fogalmi köréhez tartoznak, vagy legalább is ezekkel kapcsolatosan felemlítendőek: az összes eltartási szerződések, az eltartással kapcsolatos és szülőkkel kötött vagyonaátruházási szerződések, az élelmezési, így ruházattal, stb.-vel való ellátási szerződések, a régi illetéki díjjegyzékben „Szerencsekötések“ elnevezés alatt szabályozott ingó és ingatlan vagyonnak életjáradékért, tartásért való átengedése tárgyában kötött szerződések stb.

Mindezekre vonatkozó érvényes jogszabályainkat és a kialakult birói gyakorlatot az alábbiak szerint rendszerbe foglaljuk.

I. Törvényes kötelezettség szerinti eltartások.

Élelmezési szerződések, bizonyos személynek kötelezettség szerinti ellátását illetőleg a tartási összeg értéke szerint 1% illeték alá esnek. III. díj. 29. tétel. 68.200/1927. Pmsz. rend. 8. §.

Élelmezési szerződések alatt értjük a meghatározott, vagy meghatározatlan időre szóló, vagy életfogytiglani lakásadás, élelemmel való ellátás, ruházat, zsebpénz, ápolás, gyógyíttatás, eltemetés, háztartás vitelében való segítség, stb. s általában bárminemű ellátás iránt kötött összes szerződéseket. Amennyiben az eltartást ingó vagy ingatlannak egy összegben való átadásáért vállalja valaki, úgy az ez idő szerint használt jogi terminus technikus szerint az eziránt kötött szerződéseket, szemben az élelmezési szerződésekkel: életjáradéki szerződéseknek nevezzük. L. alább V. és VI. pont.

Mindazon szerződések, melyekben valaki kötelezi magát, hogy azt, akit törvény szerint eltartani köteles, közelebbről meghatározott

módon eltartja, vagy tartási díjat fizet, ezen I. pont értelmében esnek illetékezés alá. Ilyenek a szülőknek és nagyszülőknek a vagyontalan gyermekekkel szembeni és viszont való, továbbá keresetképtelen és vagyontalan házastársaknak egymással szembeni, örökbefogadottnak a reá szorult örökbefogadó szülővel szembeni, tehát törvényen, vagy jogszokáson alapuló kötelező tartása iránt kötött szerződések.

A tartás egy évi értékének az III. szab. 61. §-ában megállapított többszörössel való szorzata adja az illeték alapot.

II. Törvényes kötelezettség nélküli visszterhes eltartások.

Ha olyan személyek élelmezését, vagy eltartását vállalják ellenszolgáltatás fejében, akit az elvállaló törvény szerint eltartani nem köteles, 2°/_o illetéket kell leróni. III. díj 29. tétel 68.200/1927. Pmsz. rend. 8. §.

III. Törvényes kötelezettségek nélküli ingyenes eltartások.

Az ajándékozási illeték tárgya az élők között kötött jogügylettel kötelezettség nélkül, ingyenesen juttatott vagyoni előnyből származó vagyonszerzés. Ilyenek nevezetesen: ingó dolog ajándékozása, ingyen juttatott támogatások, amennyiben erről okirat állítottatott ki, stb. 1920. évi XXXIV. t.-c. 89. §. 1. bek. és 5. pont 2. bek.

Tehát az oly szerződés, mellyel valaki bizonyos személynek eltartását ingyen és minden törvény szerinti kötelezettség nélkül vállalja el, mint járadék ajándékozása, vagyonátruházási illeték alá esik.

IV. Ajándékozó javára kikötött eltartás.

Az ajándékozási illeték kiszabásának alapja az ingyen átruházott dolognak az az értéke, mely a dolgot terhelő, a megajándékozottra átszállott és reá rótt ellenszolgáltatás és kötelezettség értékének lerovása után fennmarad. A megajándékozottra rótt viszontszolgáltatás erejéig — kivéve az átadó szülők eltartási kötelezettségét — a vagyonátruházást visszterheseknek kell tekinteni. 1920. évi XXXIV. t.-c. 91. §. 1. 2. bek. Az ajándékozási illeték kulcsát illetően lásd a törvény 93. §-át.

A megajándékozottak részéről az ajándékozó szülők részére ezek tartásául biztosított kikötmények után a visszterhes ügyletektől

járó 5°/_o illetéket nem lehet követelni. 14.206/1927. Közig. bir. p. Ezen szabály alkalmazandó a leszármazó közös háztartásában élő férjre, — a nép alsó rétegénél a munkaképtelen testvérré. — 16.564/1927. Közig. bir. p.

V. Ingatlannak eltartásért átengedése:

visszterhes ingatlan vagyonátruházás. Ha valaki ingatlanát életjáradékért, vagy eltartásért engedi át másnak, 5°/_o vagyonátruházási illetéket tartozik fizetni. Az illeték alapja az ingatlan megállapított értéke, azonban nem lehet kevesebb az esetleges kifizetés és az évjáradék vagy eltartás értékének együttes összegénél. 1920. évi XXXIV. t.-c. 105. §.

Ha az eltartás értékelése alapján járó illetékalap aránytalanul nagy és nem áll arányban az átadott ingatlan értékével és az átruházók rokonságban vannak, a kisebb ingatlanérték alapulvételével kell az illetéket kiszabni. 6761/1924. Közig. bir. p. A többlet mint a család állásából és vérségi kötelékéből folyó kötelezettségnek minden ellenérték nélkül történő teljesítése jelentkezik. — 19.692/1926. Közig. bir. p. Ha az életjáradéki szerződést annak fogantatbamenetele után oly módon szüntetik meg, hogy a szolgáltatások teljesítésére kötelezett, a neki átadott vagyont visszaadni tartozik, a megszüntető szerződés után a visszaadandó vagyon értékétől jár az illeték. 16.470/1914. Közig. bir. p.

VI. Ingó vagyonnak eltartásért átengedése.

Ingó vagyonnak, vagy készpénznek életjáradékért, vagy tartásért való átengedése esetén az átengedett vagyon értéke után 2°/_o illeték fizetendő. A szerződés illetékszabás végett bejelentendő és az illeték készpénzben lerovandó. III. díj 86. tétel. Szerencsekötések. F. pont. Életjáradéki szerződések. 1918. évi XI. t.-c. 64. §.

Ingó vagyonnak, vagy készpénznek életjáradék vagy tartásért való átengedése esetén az 1920. évi XXIV. t.-c. hatálya alatt is az 1918. évi XI. t. c. 64. §-a alapján jár az illeték. 14.664/1929. Közig. bir. p.

VII. Ivbélyeg.

Az okirat első példányának első íve 1 P. 60 fill., többi íve s minden többi példány minden íve általában 80 fill. illeték alá esik. Százalékos illeték alá eső okiratoknál a második és a többi

példány egyes ivére járó illeték nem lehet nagyobb az első példány első ivére járó illeték felénél. 163.600/1926. Pmsz. rend. 12. 13. §. 1. bek.

Ha az osztály alá bocsájtási szerződés ajándékozási illeték alá eső ingatlan vagyónátruházási jogügyletet foglal magában, arra — tekintet nélkül a szerződés címére — az ajándékozási okiratokra megállapított okirati illetéket kell lerónni. 11802/1929. Közig. bir. p. Tehát első példány első ive után 3 P. 20 fill.-t, minden további iv után 80 fill.-t. 163.600/1926, Pmsz. rend. 14. §. 1. bek. 1920. XXXIV. t.-c. 4. §.

Dr. jur. Herbert Buhl:

Das Rechtsverhältnis des Notars zum Auftraggeber in Deutschland zugleich in Vergleichung mit ausser-deutschen Rechten. Westphal Verlag, Lübeck 1930.

A közjegyzőnek megbízójához való viszonyát tárgyalja e mű, amelynek megjelenéséről e lap hasábjain már megemlékeztünk, a német jog szempontjából, összehasonlítást is adva a külföldi jogokkal.

A szerény tanulmány címe alatt 315 oldalas vaskos kötetet kapunk, mely sokkal többet ad, mint amennyit ígér. Kerek száz oldalas bevezetés a közjegyzői intézmény rövid történetét adja az ősidőktől kezdve a francia jognak Németországba történt behatolásáig. Majd a művelt világ közjegyzőségeit foglalja rendszerbe és itt bőven ismerteti a közjegyzőnek az államhoz való viszonyát Németországon és a külföld államaiban. Rendszerbe foglalja a közjegyzőségeket alapelveik és jogállásuk szerint és megkülönbözteti egyrészt a *hivatásos* és a *hatósági*, másrészt a *tiszta* és az *ügyvédséggel* vegyes közjegyzőséget. A magyar közjegyzőség szerinte: *hivatásos, tiszta közjegyzőség*.

Könyvének tulajdonképpeni tárgyára áttérve éles jogikával fejti ki a közjegyzőnek adott megbízás jogi természetét. Az u. n. okiratolási megbízás lényegét akként határozza meg, hogy az a megbízó részéről tisztán magánjogi, a megbízott közjegyző részéről azonban részint közjogi, részint magánjogi természetű. A közjegyzői

működés vezérelve: „*jogi hatással bíró, az ügyfelek — megbízók — valódi akarátát hiven visszaadó okiratot tartozik szerkeszteni.*“

Kifejti a közjegyzői működés személyi és helyi korlátait: az érdekeltséget, a területhez kötöttséget.

Külömbséget tesz *hivatalos* és *hivatásos* működés közt. Az előbbi a közokiratok felvételét, kiadmányozását és megőrzését foglalja magában. *Minden egyéb* nem hivatalos *csupán hivatásos* tevékenység nálunk pl. a beadványok szerkesztése, jogi tanácsok adása okirat felvételén kívüli esetekben stb.

Különösen sikerült része művének a közjegyzői kötelelességek beosztása és részletes tárgyalása.

Szerinte a közjegyző kötelelességei a féllel szemben három csoportba oszthatók: 1. a működést *megelőzően* a jog teljes ismeretének kötelelessége, 2. a *helyes működés feltételei*: az okiratolás kötelelessége, a valóság tanusításának, a törvények helyes alkalmazásának, a felsőbirósági határozatok szem előtt tartásának és az előirt alakiságok pontos alkalmazásának kötelelessége. Ide tartozik a székhelyen lakás, a hivatalos órák megtartásának és a hivatalos titok megőrzésének kötelelessége. A harmadik csoportba sorolja azokat a kötelelességeket, melyek csak *az okiratolási megbízás vétele pillanatában állnak be*. Ezek: a tanácsadás, a kitanítás és az értesítésadás továbbá a fogalmazás világossága és határozottsága iránti kötelelességek. Mindezeknek külön fejezeteket szentel. Nem feledkezik meg a kötelelességek összeütközésének eseteiről sem.

Külön részben foglalkozik a közjegyző és helyettesének jogviszonyával annak közjogi természete és a felelősség szempontjából, sőt kiterjeszkedik a többi irodai személyzet jogi helyzetére és kötelelességeire is.

Könyvének további részében a közjegyző szavatosságát tárgyalja, valamint az állam vagyoni felelősségét a közjegyző működéséért oly államokban, ahol erről egyáltalán szó lehet.

Végül a közjegyzői díjak jogi természetéről szól, nem feledkezve meg a közjegyző bélyeg- és illetéklerovási és bejelentési kötelelességeiről sem.

Ez rövid foglalatja az érdekes, sok tekintetben újszerű gondolatokat tartalmazó műnek, melynek szerzőjétől még sokat várhatunk a közjegyzői irodalom terén.

Nem hagyhatom említés nélkül azt a szinte megdöbbentő olvasottságot, melyet a fiatal — alig 28 éves — szerző elárul. Forrásainak felsorolása 52 oldalra terjed, tehát már csaknem külön könyvet tesz ki.

Könyvét a német és osztrák szaksajtó szívesen fogadta és dicsérő bírálatban részesítette. Különben ki kell emelnem az Österreichische Richterzeitung f. évi októberi számában dr. Johann Kowalski tollából eredő kritikát.

E sorok írója élénk levelezésben áll a tehetséges ifjú szerzővel s innen tudja, hogy a jogtanári pályára törekszik s hogy a magyar közjegyzőségre vonatkozólag — nyelvismeret hiányában — csak igen kevés forrás állott rendelkezésére. Valóban nem is mondható e téren irodalmunk gazdagnak s főleg oly munka, amely a közjegyzői jog elméletével foglalkoznék, különös tekintettel hazai jogunkra és amely esetleg német nyelven írva vagy németre lefordítva utat találna a világ jogi irodalmába, csakugyan érezhető hiányt pótolna. Ilyen rendszeres munka szükségességére különben Berzsenyi László t. barátom is rámutatott hézagpótló könyvének előszavában, mely könyvet nagy örömmel vettem s mely könyvnek bizonyára hamarosan akad hivatott ismertetője magyar kartársaink körében.

Dr. Kubinyi Elek

Hagyatéki csőd.

Irta: *vitéz Barcza Ferenc dr.* kir. közjegyzőhelyettes.

Régi jogszabály, hogy az örökös a hagyatéki tartozásokért csak a hagyatéki vagyon erejéig, illetve az öröksége erejéig felelős. Jogszabály az is, hogy az örökös a hagyatéki hitelezőknek nemcsak a hagyatékkal, de a hagyatéki tartozásokért is felel. Ez azt jelenti, hogy az örökös saját vagyonával is felel mindazért a kárért, mely az ő hibája, vagy mulasztása folytán állott elő a hagyatékbán.

Az örökös míg azt ki nem jelentette, hogy az örökséget elfogadja, illetve míg olyat nem tesz, ami az örökség elfogadásának tekinthető (osztályos egyezség szóbeli, vagy írásbeli kötése stb.) a megbízás nélküli ügyvitel szabályai szerinti felelősséggel tartozik. Hogy melyek azon intézkedések a hagyatékkal szemben, melyek ilyenek tekintendők a Magánjogi törvénykönyv törvényjavaslatának (ezután röviden Mt.) 2062. §.-a második bekezdésében mondja meg.

Ha az örökös oly magatartást tanúsít vagy tanúsított a hagyat-

tékkal szemben, mely az örökség elfogadását jelenti, ezen cselekményével a korlátlan felelősség konkvenciáit vonja magára.

A magyar öröklési jog szerint az örökös, — szemben például az osztrák örökösödési joggal, ipso jure örököl. Tehát az örökség megnyilta pillanatában nyilatkozás, elfogadása nélkül is örökössé válik. Joga van azonban az örökséget visszautasítani, ha azt elfogadta, az elfogadást vissza nem vonhatja.

Ha az örökös a hagyatékot elfogadta, ezzel törvényi kötelmet létesített maga és a hagyatéki hitelezők között, mikor is az örökös már a hagyatéki hasznaiért is felelősséggel tartozik a hitelezőknek. Tehát az örökös a hagyatéki hitelezőkkel szemben a hagyatéki kezelőjévé lesz.

Jelen elmélkedésemben csak abból a szempontból óhajtom vizsgálni az örökös jogi helyzetét a hagyatékkal és a hagyatéki hitelezőkkel szemben, vajjon az miként alakul, ha a hagyatéki tartozások és költségek meghaladják a hagyatéki vagyon értékét. Tartozások alatt értvén az örökhagyó adósságait s hagyatéki költségeket, tehát jelen esetben az egyéb kötelezettségeknek (kötelesrész, hagyomány) teljesítése figyelmen kívül marad.

Az örökös, mint a hagyatéki kezelője, a hagyatékot kezelni, a felszámolást megejteni és lebonyolítani köteles. Ez a lebonyolítás nem más, mint az összes hagyatéki vagyon pontos összeszedése, értékesítése, követelések behajtása s a hitelezők kifizetése. A hitelezők kiegyenlítésénél két alternatíva elé kerülhet az örökös. Egyik, mikor az összes hitelezők teljes kiegyenlítésére van fedezet s a másik, ha nincs teljes fedezet az összes követelések kiegyenlítésére. A hagyatéki terhek rendezésénél a sorrend az, hogy a hagyatéki (gyógykezelési, temetési) költségek után a hagyatéki adósságok, helyesebben az örökhagyó adósságai kerülnek kiegyenlítésre s csak azután jöhet minden más kötelezettség teljesítése. Mindezekből látható, hogy igen fontos annak megállapítása, hogy a fentemlített két alternatíva közül melyik forog fenn. Erre a hagyatékot tárgyaló közjegyzőnek is figyelemmel kell lennie, hisz ő a hagyatéki ügyek bírói megbízottja, ő tárgyalja, vezeti le a hagyatéki eljárást, tehát ő szab irányt a befejezés lehető legjobb elérésére, ő az örökös legkompetensebb tanácsadója.

Ha az összes hitelezők követelése fulja a hagyatékból, az örökös helyzete könnyű. Összeszedi a hagyatékot, értékesíti azt és kifizeti az adósságokat. Hogy ez az értékesítés gyámhatósági, hagyatéki bírósági engedéllyel történik, vagy anélkül, végeredmény-

ben, ha a jó gazda gondosságával jár el az örökös, veszélyt nem rejt magában.

Más a helyzet akkor, ha a hagyatéki vagyonból nem futja a hitelezők teljes követelése.

Ekkor az örökösnek vigyáznia kell arra, hogy az egyik hitelező ne élvezzen előnyt a másik rovására, mert ez esetben könnyen megeshetik, hogy az örökös helytelen eljárásáért még az öröklésre kénytelen ráfizetni saját vagyonából. Természetesen csak akkor, ha őt rosszhiszeműség, vagy gondatlanság terheli.

Mind az ideig az örökösnek szabad keze van a hagyatéki terhek kielégítése sorrendjének megállapítása tekintetében, amíg a hitelezők érdeke nincs veszélyeztetve. Tehát semmiféle sorrendhez kötve nincs az örökös a kielégítési sorrend tekintetében az aktív hagyatéknál. De ha látja, hogy a hagyatékából az örökhagyó adósságai nem telnek ki, a gyógyítási és temetési költségek teljes kiegyenlítése után — a mai érvényes jogszabály szerint — az örökös köteles *csődöt* kérni. Csak akkor nem köteles csődöt kérni, ha a hagyatéki költségek és az örökhagyó tartozásai kitelnek a hagyatékából, de nem maradt ezután annyi, hogy a kötelesrész, hagyomány, meghagyás kiegyenlítették. Nem köteles akkor sem csődöt kérni az örökös, ha a hagyaték oly csekély, hogy a csőddel járó költségeket sem fedezi.

Ha az örökös tévedésből, vagy jóhiszeműen a kötelesrészre jogosítottnak, hagyományosnak stb. a hagyatéki adósságok kifizetése előtt teljesített, amennyiben a hagyatéki adósságok kifizetése nem telik a megmaradt hagyatékából, visszakövetelheti a köteles részre jogosítottól, hagyományostól és a meghagyás alapján kedvezményezettől azt, mit nekik kifizetett, mert a kötelesrész, hagyomány és meghagyás alapjáni juttatás csak a tiszta hagyatékából jár.

Megtörténhetik az az eset, hogy az örökös a hagyaték feltárolása, vagy a hagyaték betárgyalása után, mivel az állapított meg, hogy az örökhagyó tartozásai is kitelnek a hagyatékából, a hagyaték likvidálásához fog. A hitelezők közül is egy párat kiegyenlít, mikor akár újbóli hitelezők jelentkezése, akár más okok folytán azt látja, hogy a hagyaték nem fogja fedezni a tartozásokat. Ez esetben sem köteles az örökös a hagyatéki csődöt megkérni. A fenálló hagyatéki tartozásokat quovotálisan kiegyenlítheti anélkül, hogy a már teljes összeggel kielégített hitelezők a kapott összegből egy fillért is kötelesek lennének a hagyatékra visszatéríteni s anélkül, hogy a jóhiszemű és kellő gondossággal eljár

örökös ezért felelősségre lenne vonható a ki nem elégített hitelezők, vagy csak a részben kielégített hitelezők részéről.

Tehát téves Tellmann-nak „Az örökösödési eljárás s azzal kapcsolatos jogszabályok mai érvényükben“ című könyvében a 37-ik oldalon a jegyzett rovatban írt azon állítása, hogy: „Ha tehát nyilvánvaló is, hogy a hagyaték a terhek fedezésére elégtelen, az örökösök a hagyaték ellen csőd megnyitását kérelmezni nem tartoznak és egyes hagyatéki hitelezőket esetleg a többiek kárával is kielégíthetnek anélkül, hogy ellenök a Btk. 414. 416. §§-ai alkalmazhatók volnának.“

Nem vizsgálom, hogy az örökös Tellmann által említett cselekménye büntetendő cselekmény-e vagy sem, de az bizonyos, hogy az örökös csak akkor nem köteles kérni hagyatéki csődöt, ha a hagyatéki költségek és tartozások kitelnek a hagyatékából, vagy kellő gondossággal, jóhiszemű eljárásban ezt látta és csak a likvidáció alatt felmerült újabb okok folytán hiusult meg a sikeres lebonyolítás. Az örökös, aki előre látta azt, hogy a hagyatéki költségek és adósságok a hagyatékából ki nem telnek s mégis csőd kérése nélkül tetszés szerint elégíti ki a hitelezőket, illetve egyik-másikat, bizony, mint rosszhiszeműen cselekvő, teljes vagyonával felel a hagyatéki hitelezőknek követelésük és káruk erejéig. Ezen felelősség a hagyaték elfogadásával létesült törvényi kötelelem által jön létre s a megbizotti viszonyt rendező jogszabályok szigora alá esik.

Még abban az esetben is ajánlatos az örökösnek csődöt kérni, midőn jóhiszemű és gondos eljárás alatti likvidáció közben jön rá arra, hogy a hagyaték a hagyatéki adósságok kifizetésére elégtelenné vált, mert megszabadul a felszámolástól s a ki nem elégített hitelezők pereitől, akik igyekezni fognak bebizonyítani, hogy az örökös nem járt el a kellő gondossággal, illetve, hogy rosszhiszeműen járt el.

Tellmannak téves és az élő jogszabállyal teljesen ellentétes álláspontja, melyet Sipőcz könyvéből vett át, Raffainak azon állítását igazolja, hogy a hagyatéki csődre vonatkozó szabályok mai jogunkban rendezetlenek. Sőt ha átnézzük a Magánjogi Törvénykönyv legújabb s a képviselőház igazságügyi bizottsága előtt fekvő törvényjavaslatának megfelelő §§-ait, azt látjuk, hogy az ott sincs egységesen rendezve. Például nincs az erre vonatkozó szabályok között megállapítva, hogy a hagyatéki csődöt melyik bíróságnál kell kérni. A csődtörvény megfelelő rendelkezéseire gondolva, csak

következtetni lehet arra, hogy a Mt. szerint is a hagyatéki csődöt nem a hagyatéki bíróságnál, de csődbíróságnál kell kérni. A következtetni engedés vitára adhat okot annál is inkább, mert a Mt. már megjelölt szakaszaiban a hagyatéki csődre vonatkozó szabályainál mindig csak bíróságról beszél és nem csőd vagy hagyatéki bíróságról tesz említést s ezzel ellentétben a hitelezők összehívására és a hagyatéki gondnoki felszámolására vonatkozó rendelkezéseknél mindig hagyatéki bíróságot említ. Ez a hiányos megjelölés helyesbítésre szorul.*

Szerintem a hagyatéki csőd a közönséges és kereskedelmi csőddel szemben különleges csődnek tekintendő, mert az át van szöve örökösödési jog körébe eső kérdésekkel, miért is leghelyesebb lenne, ha annak lebonyolítása a hagyatéki bíróság hatáskörébe tartoznék. A kis falusi vagyonok csődszerű likvidálására a hagyatéki bíróság közvetlensége folytán alkalmasabbnak látszik.

A hagyatéki csődöt elég ha az örökösök közül csak egy kéri, de kérheti a hagyatéki hitelező is s a csőd megnyitásának nem feltétele az örökhagyó fizetéseképtelensége.

A csődeljárás szabályai alkalmazandók a hagyatéki csődre is. Például: az örökségről 2 éven belüli lemondás, az örökség visszautasítása stb. megtámadhatók a hitelezők részéről. Az, hogy a csődeljárás szabályai szerint igazodik a hagyatéki csőd, nem jelenti azt, hogy a hagyatéki csődre vonatkozó különleges szabályokat nem kell alkalmazni, sőt a csődeljárás szabályainál mindig figyelemmel kell lenni a különleges szabályokra s azokat okvetlen alkalmazni kell.

Az érvényben levő szabályok hiányait igyekeznek a Mt. pótolni, betölteni. Eddigi jogunk szerint a hagyatéki hitelezők összehívása nem volt kötelező. A Mt. 2100. §-a ezt előírja. A hitelezők összehívására megindított hirdetményi eljárás konsekvenciája a Mt. 2101., 2105. §§-aiban olvashatók. A hagyaték gondnoki felszámolása iránti eljárás pedig a Mt. 2106—2120. §§-aiban van szabályozva. Ezen intézkedésekkel a Mt. az örökös szabad intézkedése és a hagyatéki csődeljárás közé két új eljárást iktatott be.

A Mt. 2084—2085. §§-ai teljesen átvették élő jogunknak az örökösre vonatkozó azon szabályát, hogy a hitelezővel szemben az örökös a már fenntebb megállapított felelősséggel tartozik.

* Jelenleg érvényben levő jogszabályok szerint kétségtelen, hogy csődöt csak csődbíróság rendelhet el s a hagyatéki bíróság semmiesetre sem.

Élő jogszabályunk nagy hiányossága az, hogy az örökös a rendes elévülési időn belül (32 év) a hagyatéki adósságokért mindig felelősségre vonható. A régebben érvényben volt felhívási eljárást az 1894. évi XVI. t.-c. — elég helytelenül — mellőzte, illetve csak is az ingó hagyatéki eljárásra tartotta fenn, ha azt külföldi örökös örökli is. Ezen a Mt. változtat s az elévülési időt lényegesen leshállítja.

A hagyaték gondnoki felszámolási eljárásnál vajjon kir. közjegyző lehet-e felszámoló gondnok? A Mt. 2110. — értelmében azt lehet következtetni, hogy lehet. Nézetem szerint a hagyatéki ügy letárgyalása után semmi akadálya nincs a közjegyző gondnoki kirendelésének, sőt a hitelezőkre, de az örökösökre is csak előnyös lehet, ha azt közhitelességű személy bonyolítja le. Egyébként is a judikaturában oly törekvések észlelhetők, hogy a bíróságok tehermentesítésére helyes lenne a kényszeregyezségi és csődeljárást a bíróságok helyett a kir. közjegyzők hatáskörébe utalni.

A közjegyzői karnak oda kellene hatni, hogy a Magánjogi törvénykönyvbe mondassék ki az, hogy a hagyatéki csőd a hagyatéki bíróság hatáskörébe utaltatik s ez a csőd mindig a hagyatékra illetékes kir. közjegyző, mint birói megbízott által intézendő el. Már említettem, hogy a hagyatéki csőd át van szöve az örökösödési kérdések legkülönfélébb változataival, miért is annak a hagyatéki ügyre illetékes volt kir. közjegyző által való elintézése csak hasznos lehet.

Közlemények.

A nyugdíjtörvény életbeléptetése. A magyarországi kir. közjegyzők és közjegyzőjelöltek nyugdíjtörvényének életbeléptetését a közjegyzői kar már hónapok óta sürgeti. Most végre ez irányban komolyabb lépés történt, amennyiben az igazságügyminiszteriumban elkészült az életbeléptetési rendelet s azt sürgős véleményezés végett a napokban küldték meg az országos egyesületnek és a kamaráknak. A rendelet tervezet szerint az életbeléptetés időpontja 1931. január 1. volna s az ezt követő hat hónapi időben, amikor még rokkantsági, nyugdíj, özvegyi és árvaellátás nem fizettetnék,

a havi befizetés a közjegyzők részéről 50 P. volna. A havijárulékok összege ezen időpont eltelte után külön állapíthatnák meg. A rendelet tervezet megvitatása ügyében — értesülésünk szerint — az országos egyesület elnöke dr. Lázár Ferenc a választmányt a legközelebbi időben ülésre fogja egybehívni.

Közjegyzőség a modern államokban. Dr. Buhl Herbert német közjegyzőnek e számban ismertetett értékes tanulmányában érdekes összeállítást olvashatunk a közjegyzőségről a modern államokban. E szerint a közjegyzői intézmény törvényes szabályozás mellett érvényben van a következő államokban: Albánia, Belgium, Bulgária, Kína, Dánia, Danzig szabad város, Anglia, Esztország, Franciaország, Görögország, Olaszország, Japán, Jugoszlavia (Horvátország és Szlavonia), Lettország, Litvánia, Luxemburg, Monaco, Hollandia, Norvégia, Austria, Lengyelország, Portugália, Románia egy része (Bessarábia, Bukovina, Erdély), Oroszország, San Marino, Svédország, Svájc, Spanyolország, Csehszlovákia, Törökország, Magyarország, Északamerikai Egyesült Államok, Németország (Birkenfeld, Lippe és Schaumburg Lippe kivételével). Nincs közjegyzőség a következő államokban: Andorra, Jugoszlavia (Montenegro, Bosznia-Hercegovina, Ó-Szerbia), Brazíliai Egyesült Államok, Finnország, Lichtenstein, Románia (régii királyság). Az író osztályozása szerint hivatalos közjegyzőség van: Anglia, Csehszlovákia, Magyarország. Ügyvédséggel vegyes közjegyzőség: Danzig, Jugoszlavia (Horvátország és Szlavonia), Svédország. Tiszta közjegyzőség: Belgium, Bulgária, Dánia, Franciaország, Görögország, Olaszország, Japán, Lettország, Litvánia, Luxemburg, Hollandia, Ausztria, Spanyolország, Csehszlovákia, Magyarország. Hatósági közjegyzőség: Szovjetoroszországban.

Halálozás. Dr. Band Lajos budapesti VI. kerületi kir. közjegyző ez évi november hó 10. napján Budapesten elhalálozott. Mintegy 30 évet töltött a közjegyzői pályán, ebből 17-et mint budapesti helyettes s 1918 év óta pedig, mint a Budapest székesfőváros VI. kerületében újonnan szervezett állásra kinevezett közjegyző. Korrekt működésével a jogkereső közönség bizalmát méltán érdemelte ki. Temetése ismerősei és barátai nagy részvéte mellett folyt le, a közjegyzői kart azonban a temetésen — eléggé el nem ítélhető és fel nem róható módon — csupán a kamara képviselőjében a ravatalra beszéd kíséretében koszorút helyező dr. Lukács Izsó budapesti kir. közjegyző képviselte.

Kitüntetés. A kormányzó dr. Haviár Gyula szarvasi kir. közjegyzőnek a közélet terén szerzett érdemei elismerésül a magyar királyi kormányfőtanácsosi címet adományozta.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter dr. Lénárt Dezső budapesti III. kerületi kir. közjegyzőt Budapest székesfőváros VI. kerületének 4. körzetében, a dr. Band Lajos elhalálozásával megüresedett kir. közjegyzői állásba helyezte át.

Megszüntetett közjegyzői állás. Az igazságügyminiszter 44132/1930. I. M. sz. rendeletével Budapest székesfőváros III. kerületében a 28946/928 I. M. rendelettel rendszeresített második kir. közjegyzői állást 1930. december 1-napjától kezdődő hatálylallyal megszüntette. Ezt a rendeletet, mint az életképtelen közjegyzői állások leépítésére vonatkozó több ízben hangoztatott hivatalos ígéret részleges beváltását, a magyar közjegyzői kar örömmel és meglelégedéssel fogadhatja. Az ígéret komolyságában bízva további adandó alkalmakkor várjuk a további állás beszüntetéseket s ezzel kapcsolatosan és a logikai törvényszerűségnek megfelelően a további állásrendszeresítések beszüntetését is. E helyütt kell megemlékeznünk arról az újabb hivatalos elnézésről, ami a miskolci harmadik állás megszüntetéséhez hasonlóan ezúttal is megtörtént. A fent hivatkozott rendelet ugyanis azt az állást szüntette be, amelyen kinevezett kir. közjegyző jelenleg is működik. Viszont a régi állásra kinevezett kir. közjegyzőt onnan áthelyezték. A jogi helyzet tehát az, hogy az óbudai második állásban ügyködő közjegyző állását megszüntették s így ő tulajdonképpen törvényszerűen nem ügyködhetnék tovább s viszont a régi közjegyzői állást betöltő közjegyzőt áthelyezték, ezzel tehát a régi állás megüresedettnek tekintendő.

A pécsi kamara közgyűlése. A pécsi kir. közjegyzői kamara rendes évi közgyűlését ez évi szeptember hó 8-án Pécsen, tartotta meg dr. Madarász István kamarai elnök felsőházi tag vezetése alatt. A közgyűlés tárgysorozatának első pontjaként dr. Pálffy Gyula pécsváradai közjegyző kamarai titkár terjesztette elő a kamara évi jelentését, amelynek bevezető része állást foglalt az új közjegyzői állások rendszeresítése ellen, kapcsolatban az e tárgyban a kamarához intézett, véleményezést kérő megkeresésekkel. Majd ismerteti a jelentés a kamara területén ügyködő közjegyzők 1929. évi tevékenységi és ügyforgalmi adatait a következő összesítő kimutatásban:

Bevezetések száma:

	1929 évben
Ügykönyvbe	7.599
Óváskönyvbe	18.218
Örökösödési ügyek lajstromába	22.714
Bírói megbízások könyvébe	21
Másolatok hitelesítési könyvébe	5.563
Fordítások könyvébe	197
Magán beadványok könyvébe	2.028
	<u>Összesen 56.340</u>

Az összes bevezetések száma az 1928. évi statisztikai adatokkal szemben 4675 emelkedést mutat. Ez az emelkedés azonban csupán az óvásoknál és a Kjö. lajstromnál mutatkozik, viszont a közjegyzői tevékenység legfontosabb részénél, az ügykönyvi bevezetéseknél az 1928. évi 8300 számmal szemben mintegy 700 visszaesés mutatkozik. Ezek a statisztikai adatok a jelentés szerint megdönthetetlen bizonyítékát szolgáltatják a kir. közjegyzői kar minden alkalommal hangoztatott azon panasza alaposságának, hogy a kir. közjegyzők igazi hivatását képező azon munkaköre, — amely a löbbihez viszonyítva még a legjobban van díjazva, — az okiratolás folytán sorvad, aminek okaira a zugírászat, továbbá a jogilag nem képzett tudatlan és hivatlan elemek hatóságilag is támogatott közérdekellenes munkálataiban minden máig látható eredmény nélkül illetékes helyeken számtalanszor rámutatott. A jelentés további részében megállapítja, hogy az örökösödési ügyek lajstromában a múlt évben bejegyzés volt 22.714, amely ügyekből 11.904, vagyis 52% eljárás nélkül ért véget. Ezt leszámítva, az eljárás lefolytatott 10.810 ügyben, vagyis a bejegyzések 48%-ában.

Ebből a 10.810 ügyből

ingyenes volt	10.8%
200—400 P. érték között	9.4%
400—1.200 P. „ „	32.-%
1.200—6.000 P. érték között	30.-%
6.000—12.000 P. „ „	9.6%
12.000—24.000 P. „ „	7.6%
24.000 P. értéken felül	0.6%

Tehát 11.904 ügyet kellett a közjegyzői karnak minden ellenérték nélkül a Kjö. lajstromba és annak másolatába bevezetni, nyilvántartani és a kir. járásbirósághoz betérjeszteni.

A 10.810 lefolytatott eljárással befejezett ügyből 10.8%-ot ezenfelül még szabályosan letárgyalni, a jegyzőkönyvet, kivonatot a kellő számban elkészíteni, a bírósághoz betérjeszteni, mindezt nemcsak teljesen ingyenesen, hanem az esetek túlnyomó számában még a kész kiadásokat is ráfizetni.

Figyelemmel arra, hogy a kir. közjegyzői díjszabás szerint a kivonatok írásdíján felül a kir. közjegyző a hagyaték értéke után

200 P.-től	400 P.-ig.	2.-%
400 „	1.200 „	1.5-%
1.200 „	6.000 „	1.-%
6.000 „	12.000 „	0.75-%
12.000 „	24.000 „	0.5-%
24.000 „	240.000 „	0.1-%
2.400000 „	felül	0.05-%

ot számíthat fel tárgyalási díjban nyilvánvaló, hogy tévhitnél nem egyéb az az immár köztudatba ment állítás, hogy a hagyatéki eljárás nagyon drága és hogy a kir. közjegyzőknek a hagyatéki ügyekből kifolyóan enormis jövedelmeik vannak.

A kamara tevékenységét ismerteti ezután a jelentés, megállapítván, hogy a kamarához összesen 312 ügydarab érkezett, amely mind elintézését nyert. Közjegyző ellen 7, helyettes ellen 1 panasz érkezett a kamarához, amelyből elintézését nyert 7, az eljárás folyamatban van 1 ügyben. Az 1929. évben megjelent kormányhatósági rendeletek és kihirdetett törvények közül azokat ismerteti a továbbiakban a jelentés, amelyek a közjegyzői kart érdeklik. Az okirati kényszerről szóló törvényt és a közjegyzők és jelöltek nyugdíjintézetéről alkotott törvény életbeléptető rendeletét sürgeti a jelentés s ezt követően a szépsikerű szombathelyi vándorgyűlésről emlékezik meg. A titkári jelentést a közgyűlés az elnök felvilágosító közlései után elfogadván, ugyancsak az elnök indítványára a közgyűlés táviratilag üdvözölte a szegedi kamarának érdemes elnökét dr. Jedlicska Bélát abból az alkalomból, hogy közjegyzői működésének 40 éves fordulójához érkezett. A kamara pénztárát kezelő elnök részéről előterjesztett pénztári jelentést a közgyűlés, szintén egyhangúlag elfogadta, úgyszintén az 1930. évi költségelőirányzatot is s ennek rendjén hozzájárult ahhoz is, hogy a kamarához tartozott közjegyzők özvegyei részére 700 pengő segély kiutaltassék. A folytatólagosan megejtett választások eredménye a következő:

Elnök: dr. Madarász István pécsi kir. közjegyző, titkár: dr. Pálffy Gyula pécsváradi kir. közjegyző. Kamarai rendes tagok:

Dr. Angyal Béla pécsi, dr. Kasza Sándor marcali, dr. Mike Imre nagyatádi és dr. Rusa Ernő szigetvári kir. közjegyzők. Kamarai póttagok: Dr. Nemes József bonyhádi és dr. Pálffy Gyula pécsváradi kir. közjegyzők. Fegyelmi bíróságban rendes tagok: Dr. Pálffy Gyula pécsváradi és dr. Szlávy Kornél mohácsi kir. közjegyzők. Póttagok pedig: Dr. Angyal Béla pécsi és dr. Nemes József bonyhádi kir. közjegyzők.

A szombathelyi kamara közgyűlése. Ez évi október hó 19. napján tartotta meg a szombathelyi kamara rendes évi közgyűlését. A közgyűlés tárgysorozatát dr. *Pottyondy* Béla kamarai elnök megnyitó beszéde vezette be, amelyben sajnálattal emlékezett meg az általános gazdasági válság következtében az érdemleges közjegyzői ügyforgalom csökkenéséről. A kamara évi jelentését dr. *Halik* Miksa kőszegi kir. közjegyző, kamarai titkár terjesztette elő. Ennek bevezető részében megemlékezik arról, hogy az egyes ügyletek kötelező irásbafoglalásáról szóló törvényjavaslatot az igazságügyminiszter a közjegyzők rovására még lényegesen módosított formájában is visszavonta. Majd a községi jegyzők magánmunkálataira vonatkozólag a jelentésben a következők foglaltatnak:

Régi sérelmünk, hogy a közjegyzőség azt a hatáskört, melynek kedvéért életbeléptették s melyet számára a törvény oda utalt, sohasem foglalhatta el, mert csekély létszáma lehetlenné tette, hogy a községi jegyzők több tekintetben azonos működése mellett igazi hivatását, az okiratolást, tehát azt, amelyből a közre nézve hasznosságai sarjadzanak, be nem töltheti.

Felterjesztéseinkben, memorandumainkban, ankettekben kimutattuk, hogy a jogszolgáltatási magánképviselőnek és a közigazgatási hatalom gyakorlásában jelentkező állami képviselőnek a jegyzők kezében való egyesítése józan politikai okokból megengedhetetlen, gyakorlatilag pedig úgy a közigazgatásra, mint az igazságügyre káros, megnehezíti a közigazgatási teendők részrehajlatlan és pontos elvégzését és veszélyezteti az igazságügynek azokat a biztosítékait, melyek a perenkívüli jogszolgáltatásban le vannak fektetve.

Kimutattuk, hogy a falusi jegyzőknek szerintük a magánmunkálatokhoz való rendíthetetlen ragaszkodása nemcsak jogi, hanem erkölcsi szempontból is tarthatatlan.

Gondosan összegyűjtött és beigazolt adatokkal kimutattuk azokat a károkat, melyeket a falusi jegyzők részint tudatlanságból részint kapzsiságból a falu népének rovására elkövetnek.

Hivatkoztunk arra, hogy ilyen intézményt még az úgynevezett utódállamok törvényhozása sem ismer és felhívtuk az igazságügyi kormány figyelmét, hogy ha ezen az uton tovább haladunk, hova-tovább a központi végrehajtó hatalmat is a falusi jegyzőknek szolgáltatjuk ki.

És mindezzel mit értünk el? Azt, hogy be kell látnunk, miszerint mi magunk gyengék vagyunk arra, hogy az ügyvédek és a kortes szolgálataik jutalmát learató jegyzők tömegével szembe szálljunk és be kell látnunk azt is — bármilyen hihetetlenül hangzik is, — hogy igaz a legutóbbi vándorgyűlésünk egyik felszólalójának azon megállapítása, hogy „egyes társadalmi rétegek politikai megmozdulása, már az igazságügyi kormány közérdeket szolgáló törvényalkotó munkáját is meg tudja bénítani.“

Tehát ne ringassuk magunkat illúziókban, mert olyan államban, ahol a közigazgatási közegeket politikai célokra használják fel s nekik jutalmul átengedik azokat a terrénumokat, ahol keresni lehet azok rovására, akik a jogi munkához való képességet és arra való alkalmat az érvényben lévő törvények szerint megszerezték, ott a közjegyzőség intézményének úgy látszik nem tulajdonítanak oly fontosságot, mint amilyent a törvény neki megadott és amilyent az intézmény félszázadon túli működésével kiérdemelt.

A mi lelkiismeretünk parancsolja és mint a közjegyzői intézmény ezidő szerinti képviselőinek kötelessége, hogy a tizenkettedik órában az elkeseredés diktálta tiltakozó szavunkat újból fel-emeljük a közjegyzői intézmény teljes elsorvasztását célzó eme kísérletek ellen.

A továbbiakban alapos indokolással kifogásolja a jelentés az új állások rendszeresítését s megemlékezik a kamara székhelyein tartott nagyszerű vándorgyűlésről. A kamara ügyforgalmának ismeretése után az irodavizsgálatokkal kapcsolatosan felemlíti a jelentés, hogy a vizsgáló biztosok külön utasítást kaptak a kjső lajstromkönyvek egyes részleteinek pontos felülvizsgálására, így hogy általánosságban hány ügyet iktattak, ebből hány a vagyontalan, mennyi az érdemleges hagyatéki ügy, van-e késelem a hagyatéki ügyek elintézése körül s hány esetben kértek örökösödési bizonyítványt. Az ügyforgalmi és tevékenységi kimutatások adataiból készült összesítő kimutatás közzétele után megállapítja a jelentés, hogy a kamara területén működő közjegyzőkhöz 1929. évben összesen 14.677 haláleset felvétel érkezett s örökösödési eljárás megindult 5972 esetben, vagyis a halálesetek 40%-ában. Az egyes közjegyzők ügyforgalmát

külön számadatokkal mutatja be a jelentés, amely egyben a pénztári jelentést is magában foglalja. Az elfogadott titkári és pénztári jelentések után a választásokat ejtették meg a következő eredménnyel: elnök dr. Pottyondy Béla, kamarai rendes tagok: dr. Halik Miksa, dr. Konkoly Thege Sándor, Schrammel Imre, dr. Svastits Zoltán, póttagok: dr. Gallus Sándor és dr. Hanny Tódor. Az elnök ezután köszönetet mondva a közgyűlésnek, hogy immár tizedszer találkozott az elnöki szék betöltésére vonatkozólag a közgyűlés bizalmával, a közgyűlést berekesztette.

Dr. Berzsenyi László könyve. Dr. Berzsenyi László keszthelyi kir. közjegyzőnek a közjegyzői irat mintákat megfelelő magyarázó jegyzetekkel magában foglaló nagy gonddal és alapos-sággal egybeállított könyve e napokban hagyta el a sajtót. A hézagpótló és nagy gyakorlati jelentőséggel bíró közjegyzői kézikönyv részletes ismertetését következő számunkban hozzuk.

A Jogi Hírlap Döntvénytára. A Jogi Hírlap kiadásában és dr. Boda Gyula ügyvéd szerkesztésében most jelent meg a Jogi Hírlap Döntvénytára. A praktikus beosztású s a legújabb bírói gyakorlatot ismertető értékes kézikönyv a gyakorlati jogászságnak hasznos segédeszköze. Ára 12 P, a Jogi Hírlap előfizetőinek 8 P. 40 f. Kapható a Jogi Hírlap kiadóhivatalában.

Kihirdetett törvények.

Az 1930. évi XXXV. t.-c. az Észtországgal Tallinban 1929. évi november 27. napján kötött békéltető és választott bírósági szerződés becikkelyezéséről.

Az 1930. évi XXXVI. t.-c. a Törökországgal 1930. évi máj. 21. napján Ankarában kötött Kereskedelmi Egyezmény becikkelyezéséről.

Az 1930. évi XXXVII. t.-c. a Genfben 1925. febr. 19-én kötött „Nemzetközi Opiumegyezmény“ becikkelyezéséről.

Az 1930. évi XXXVIII. t.-c. a Londonban 1929. jún. 28. napján kelt „Egyetemes postaszerződés“ becikkelyezéséről.

Az 1930. évi XXXIX. t.-c. a polgári jogsegély és a magánjog körébe tartozó egyes kiadásokra vonatkozólag 1929. nov. 11. napján Belgrádban kelt magyar jugoszláv Egyezmény és a hozzátartozó Aláírási Jegyzőkönyv becikkelyezésére.

Rendeletek.

9556/el. 8/1923. H. M. sz. a háborús kitüntetés utólagos elismeréséhez végrehajtási határozmányok (B. K. 235).

37.900/1930. I. M. sz. az egységes bírói és ügyvédi vizsgáról szóló 67.300/1913. I. M. sz. rend kiegészítése (B. K. 238.)

4700/1930. M. E. sz. a közpénztárnál fizetendő követelések önkéntes elzálogosítása körüli eljárásokról szóló 26.100/1910. M. E. sz. rend. kiegészítése és módosítása (B. K. 242.)

5600/1930. eln. N. M. M. sz. az 1930/31. évi inségenyhitő tevékenység költségeinek fedezésére inségjárulékok kivetése. (B. K. 244.)

128.485/1930. II. a Pmsz. az óvadékképes értékpapírok jegyzékének és az üzleti biztosítékul és bánatpénzüll elfogadható értékekre vonatkozó összeállítások kiegészítése (B. K. 244.)

129.287/1930. Pmsz. az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illeték, továbbá a fényűzési és az általános forgalmiadó megállapítása szempontjából pengő értékre történő átszámítása (B. K. 250.)

40.500/1930. I. M. sz. a budapesti gabonajelzálogjegyzék vezetésére hivatott hatóság új kijelölése. (B. K. 251.)

88.968/X, 1930. K. M. sz. a posta-, táviró és távbeszélő díj-szabás egyes tételeinek megváltoztatása (B. K. 256.)

44.132/1930. I. M. sz. Budapest székesfőváros III. kerületében rendszeresített második kir. közjegyzői állás megszüntetése. (B. K. 261.)

38.716/1930. X. B. M. sz. Kocs, Kömlöd, Dad, Dunaalmás és Neszmély községeknek törvénykezési átcsatolása (B. K. 262.)

Judicatura.

62. Cselekvőképesség. Kábitó gyógyszerek hatása. Az örökhagyó a megtámadott végrendelet készítésének idején súlyos láz-beteg volt és az agyműködést is befolyásoló láz és fájdalomcsillapító szereket használt. A Tábla szakértő meghallgatása nélkül az általános élettapasztalat alapján állapította meg, hogy az örökhagyó szabad akaratelhatározással birt. A Kúria helybenhagyta az ítéletet. Indokok:

A magas láz és fájdalom csillapítására szolgáló gyógyszerek (narkotikumok) az agyműködésre kétségtelenül zavarólag hatnak s esetleg öntudatlanságot is idézhetnek elő, amely állapot a beteg

akarátának elhatározási szabadságát s ebből folyóan rendelkezési képességét korlátozza, esetleg kizárja.

A láz csökkenésével s a fájdalom csillapítására használt gyógyszerek hatásának megszűntével azonban a beteg teljes öntudatát s ezzel elhatározási és rendelkezési képességét visszanyeri.

A magas lázzal járó betegállapot és a fájdalom csillapító szerek használata tehát abban az esetben is, ha ezek az agyműködést esetleg az öntudatlanságig befolyásolják, a beteget akarátának szabad elhatározási képességétől csak arra az időre fosztják meg, amely időn át vázolt hatásuk tart, —

tehát a betegségnek az említett körülmények mellett is lehetnek olyan szakai, amikor a beteg ítélő és elhatározási képességével teljes mértékben rendelkezik.

Mindezt az általános élettapasztalat igazolja, megállapításához tehát szakértő meghallgatására nincs szükség. (C. I. 3719/1928).

63. Közszerzemény. Különvagyon. A házastársak a bontóper alatt s a házasság felbontása után is együttéltek. Vitás, hogy közszerzeménynek tekinthető-e az a vagyon, amelyet a felek a fenti időpontok alatt vásároltak az asszonynak, a nemesrendű férj beleegyezésével folytatott külön üzletéből. A Kúria a következőképen ítél:

A közszerzemény fogalmából folyik, hogy közszerzemény csak az a vagyontárgy lehet, ami a házasság fennállása alatt került a házaspár vagyonába. Téves ezért a fellebbezési bíróságnak az a jogi álláspontja, amelynél fogva a közszerzeményi jog szabályait arra a vagyonszaporulatra is alkalmazta, ami a peres felek házasságának felbontása, tehát megszűnése után keletkezett. Nem változtat ezen az sem, hogy a peres felek a házasság felbontása után is egyideig tényleg együtt maradtak.

Jogszabályaink a nemes rendűek között a főszerzőség intézményét, tekintet nélkül a férj foglalkozásának a minőségére, pusztán a férjnek a nemesi rendhez való tartozása alapján szabályozzák. A nemes férjnek főszerzői minősége azonban nem zárja ki, hogy a házasság tartama alatt felesége, az ő beleegyezésével, egyedüli szerzőként, vagyont szerezhessen, mert a férj főszerzői minősége az ő beleegyezését hatálytalanná nem teszi.

Meg nem támadott tény, hogy a felperes 1916. évben az alperes szerint 1917. évben találka helyet rendezett be.

Az alperesnek azt a magatartását, hogy megengedte, hogy a felperes a rendőri szabályoknak megfelelően, a saját nevére, találka hely engedélyezését kérhesse, azt berendezhesse és az említett

szabályoknak megfelelően a saját neve alatt vezethesse, az alperesnek abba való beleegyezését jelenti, hogy az alperes magának hasznothajtó jogot és a haszon eléréséhez szükséges berendezést szerezhessen. Ebből folyóan a felperes részére engedélyezett találkahelyett a felperes különvagyonának kell tekinteni. C. III. 7563—1929. Wesztermayer, 1930. IX. 12.

64. Különvagyon biztosítása. A visszavonhatatlan, közös és kölcsönös végrendeletet sértő vagyónátruházás érvényességét a jogaiban sértett fél a másik fél életében keresettel támadta meg. A per során azt a kérelmet terjesztette elő, hogy ha a keresetnek nem adhatna helyt a bíróság, rendelje el legalább az átruházott vagyonban fekvő felperesi különvagyon biztosítását. A Kúria a következő indokolással utasítja el ezt a kérelmet:

A felperes különvagyonának biztosítása, ha ez a kérelem perjogilag a szerződés megsemmisítésére irányuló kereseti kérelemben benne rejlik vétnék is, az anyagi jog szerint a házasság jogi fennállása alatt, — a H. T. 104. §-ban szabályozott esetet kivéve — helyt nem foghat, mert jogrendszerünk a végrehajtási eljárás keretében szabályozott biztosításon kívül a női szabad (külön-) vagyon biztosítását nem ismeri és az új magánjogi tervezet is csak a különvagyon állományának és értékének közokirati elismerését vonta szabályozás körébe. (150.§.) C. III. 1907—1930. Wesztermayer, 1930. IX. 17.

65. Házastársak közötti szerződések különélés és vagyonmegosztás tárgyában. A házastársak közjegyző előtt megegyeztek, hogy a közös háztartást feloszlatják, a házassági életközösséget megszüntetik, vagyonukat a szerződésben meghatározott módon felosztják s mindegyik a reá jutó vagyonrészt nyomban tulajdonba és birtokba veszi. Az asszony ezzel szemben kijelenti, hogy az ő nőtartási, közszerzeményi stb. igénye a vagyonmegosztás által teljes kielégítést nyert. A vagyon megosztása és birtokbavétele a szerződés szerint meg is történt, a házassági együttélést azonban — ha nem is a maga teljességében — de mégis folytatták a felek még vagy 16 éven keresztül. A férj röviddel a végleges szakítás előtt az általa a fenti szerződés alapján birtokba vett vagyont átruházta arra a nőre, akivel viszonya volt s akivel a házassági életközösség megszűnése után ágyasságra is lépett. A feleség azon a címen, hogy ez a vagyonrész tulajdonképpen az ő különvagyona volt, keresetet indít az átruházott vagyon tulajdona iránt a férj és a rosszhiszemű vagyonszerző

ágyastárs ellen, továbbá arra való tekintettel, hogy a vagyonátruházást követőleg a bíróság a H. T. 104. §. alapján nőtartásdíjat ítelt meg részére, követeli az alperesektől, hogy a megítélt tartásdíjakat és a tartásdíj érvényesítésével felmerült perköltségeket egyetemlegesen térítsék meg neki. A Kuria a következő indokolással utasítja el a keresetet:

A m. kir. Kuria magának a szerződésnek a tartalmából, valamint a per egyéb adataiból sem állapíthatta meg azt, hogy a kérdéses házassági szerződésbe foglalt vagyonrendezés feltétele a házassági együttélés megszüntetése és illetőleg a házasság felbontása lett volna.

Ellene mond ennek az a tény, hogy felek az együttélést a fentebb előadottak szerint 16 éven át tovább folytatták és közöttük az együttélés 1925. szeptember havában és azért szűnt meg, mert az I. r. alperes a II-od rendű alperessel házasságonkívüli viszonyt kezdett folytatni s azzal ágyasságra is lépett.

Ellene mond ennek az a tény is, hogy a házassági szerződésnek vagyoni jogi megállapításait — miként fentebb elő van adva — a felek kölcsönösen teljesítették és ennek a helyzetnek megszüntetése iránt több mint 16 éven át semmiféle lépést sem tettek.

Ilyen körülmények között pedig nyilvánvaló, hogy a házassági szerződésnek itt 1. p. alatt ismertetett tartalmát a különélést felek nem feltételként (*conditio sine qua non*), hanem csak a családjogi vagyonrendezésnek indokolásául jelölték meg, mely különélés azonban tényleg nem is következett be,

minélfogva a szerződő házaspár családjogi természetű vagyoni viszonyaikat a kérdéses szerződéssel érvényesen rendezhették.

Eszerint az érvényes szerződés szerint felperes lemondott arról, hogy az I. r. alperessel szemben bármi címen családjogi vonatkozású vagyoni igényt támaszthasson,

minélfogva felperesnek fentebb ismertetett kereseti kérelme nem teljesíthető még abban az esetben sem, ha az I. és II. r. alperes között 1925. szeptember 3-án létesített ügylet tényleg szinleges és kijátszási célzatú lenne,

nem pedig annélfogva, mert ez az utóbbi szerződés felperesnek semmiféle fennálló jogát és érdekét nem sérthette.

Alaptalan felperesnek az a további kereseti igénye is, amely a II. rendű alperesnek a H. T. 104. §-a alapján hozott ítélettel I-ső r. alperessel szemben jogerősen megítélt nőtartásdíj és perköltség megfizetésére való kötelezését, illetőleg II-od rendű alperes-

nek az I-ső rendű alperessel való egyetemleges elmarasztalását célozza,

alaptalan pedig azért, mert felperesnek nőtartási igényét, valamint a perköltséget csakis az elől idézett 1926. évi május hó 21-ik napján hozott ítélet állapította és ítélte meg,

1925. év szeptember 3-ik napján pedig, amikor az I. és II. r. alperes közötti vagyonátruházás történt, felperesnek ilyen jogos igénye — már a házassági szerződésnek itt 5. p. a. említett tartalmára való tekintettel is — fenn nem állott, fenn nem állhatott. C. III. 6302/1929. Wesztermayer, 1930. IX. 5.

Szerkesztői üzenetek.

Többeknek. E közlöny október havi számában egész terjedelmében közzétett s a debreceni kamara ideai közgyűlése által egyhangúlag elfogadott indítvány indokolásának II. rész. negyedik bekezdésében foglaltakat mi sem tehetjük magunkévá. Elsősorban is a végrehajtási ügyek s a váltófizetési meghagyások elintézése különlegesebb jogi tudást, judiciumot és gyakorlatot nem igényel, amit igazol az a körülmény, hogy az ezekkel kapcsolatos teendőket javarészt — természetesen birói, illetve önálló működési körrel felruházott jegyzők, vagy titkárok ellenőrzése mellett — a kezelő személyzet végzi. Az az állítás tehát, hogy a közjegyzőnek annyi jogi tudása, judiciuma ne volna, mint egy bírósági kezelőnek, nemcsak alaptalan s a közjegyzőkre korántsem hízogó, de közjegyző részéről használva, az önbizalom és önértékelésnek vajmi kis mértékéről tanúskodnék s minden indok és alap nélkül adna fegyvert elég szép számú ellenségeinek kezébe. Valószínűnek tartjuk, hogy az indokolás fentiekben kifogásolt része az indítványt tevő közjegyző részéről, aki egyebekben a közjegyzői karnak nagy és értékes szolgálatokat tett, csupán nem revidált elírás lehet.

K. G. Figyelemmel kísértük mi is a kormányzó neje által kezdeményezett inségakciókra befolyt adományokat, az adományozók között azonban a közjegyzői kart igen elenyésző csekély számban láttuk képviselve. Ha valamikor, úgy a jelen esetben volna tökéletesen indokolt, hogy a közjegyzői kar áldozatkészségéről legalább is számban impozáns módon adjon tanúbizonyságot. Kívánatosnak tartanánk a részvételt kamaránként megszervezni s minden egyes kartársat a viszonyaihoz mért adakozásra reábirni.

Ilyen válságos helyzetben az inségenyhítő akcióban mindenképpen indokolt volna a magyar közjegyzői karnak jó példával előljárni.

P. A. Az újabb időkben valóban vajmi ritkán történt meg, hogy az igazságügyminiszter egyébként törvényben biztosított joga alapján közjegyzőt pályázat nélkül áthelyezett volna. Az még kevésbé, hogy az ilyen áthelyezés az állás megüresedésétől számított öt napon belül megtörtént volna. Az intézkedés gyorsasága ellen kifogásunk nem lehet, bár méltányossági alapon helyeselhető az a gyakorlat is, hogy az elhalt közjegyző családját az állás későbbi betöltéséig az iroda jövedelmében a kinevezett helyettes részesíti. A pályázat nélkül való áthelyezést elvi szempontból szeretnők csupán a legkivételesebb és indokolt esetekben látni, mivel rendszerre fejlődése esetén a kamarák törvényben biztosított jelölési joga teljesen illuzoriussá válik. Nem vagyunk annyira naivak, mintha azt hinnők, hogy a jelölési jognak gyakorlati jelentősége is volna. Jól tudjuk, hogy ez csak negatív formában áll t. i. arra szoktak inkább hivatkozni, ha valakit a kamara nem jelölt. Azonban elvi szempontból a jelölési jogot minden más oly csekély jelentőségétől is megfosztani, helyeselhető eljárásnak semmiképpen sem tartjuk. Ezzel és a kamarai jelölés jelentőségének illusztrálásával kell megemlékeznünk arról a több napilapban megjelent intervjuról, mely szerint egy kerület mandátuma rövidesen megüresedik, mivel az illető részéről egy még nem is rendszeresített közjegyzői állásra fogják kinevezni.

H. M. Az a gyakorlat, mely szerint a helyettes csak az esetben vehet fel idegen nyelven okiratot, ha az általa helyettesített közjegyző is jogosult azon a nyelven okiratot felvenni, nem változott. A helyettes főnöke szolgálatában állván, az 1874. XXXV. 78. §-ában felhívott 72. § szerint mint tolmács sem működhet közre a főnöke által eszközölt okirat felvételnél.

G. S. Az 1894: XVI. t.-c. 75. §-a alapján a hagyatékátadó végzés az összes érdekelteknek kézbesítendő. Az 1912. VII. t.-c. 29. §-a alapján pedig a közjegyző az osztálykivonatokat annyi példányban tartozik kiállítani, ahány példányban az átadó végzést a hatóságoknak és az érdekelteknek kézbesíteni kell. Aki a halálesetben mint esetleg örökösödési igénnyel bíró érdekelt fél szerepel, akit a tárgyalásra is meg kell idézni, annak részére természetesen ki kell kézbesíteni az átadó végzést a díjazandó osztálykivonattal együtt. Végrendelet esetén, ha az alakszerűség szempontjából nem is kifogásolható, az örökösödési eljárásban feltétlenül érdekelteknek tekintendők azok, akik végrendelet nem létében, mint törvényes örökösök szerepelnének. Ezek részére tehát díjazandó osztálykivonatokat kell készíteni s a hagyatéki bíróság e kivonatokat díjának megállapítását törvényes alapon meg nem tagadhatja.

180. **Helyettesi állást** keres 4 évi helyettesi és 7 évi ügyvédi gyakorlattal, nős, családost, református, hadviselt. Cím a kiadóban.

181. **Közjegyzőhelyettesi állást** keres azonnali belépésre havi 200 pengővel dr. Deák István nyug. kir. járásbíró, kir. közjegyzőhelyettes. Cím: Budapest II., Hunyady János-út 17. I. 6.

182. Erdélyi menekült ügyvéd 20 évi praxissal **helyettesi állást** keres. Cím: Tar Béla, Kecskemét, Batthyány-u. 22.

183. **Jelölti állást** keres 4 évi közjegyzői irodai praxissal, evangélikus vallású, magyaron kívül kevésbé németül, románul és tótul beszélő jogi doktor, aki egy éven belül ügyvédi vizsgát tehet. Cím a kiadóban.

184. **Elhelyezkedést** keres egy éves gyakorlattal, olasz, francia és német nyelvtudással keresztény jelölt. Dr. S. A. Budapest, VIII., József-utca 16—18. I. 4.

185. Fiatall most végzett **jogász** közjegyzői irodában alkalmazást keres legszerényebb igényekkel. Cím: Bisztranzky József dr., VI., Aradi-utca 28.

186. **Nagy gyakorlattal**, telekkönyvi végrehajtói vizsgával, nyelvismerettel alkalmazást keres „Irodista”. — Jászberény VIII., Balaton-utca 33.

187. **Az összes adminisztrációs teendőkben jártas**, keresztény tisztviselő, önálló levelező, német nyelvtudással megfelelő irodai elhelyezkedést keres. — Cím a kiadóban.

188. **Jogszigorló** szerény fizetési igényekkel közjegyzői irodában állást keres. Római katolikus, gép- és gyorsírási tud. Cím: Szilágyi János Budapest, VII., Almássy-tér 15. I/1.

189. **Perfect közjegyzői segédnő** 8 évi praxissal, hagyatéki, telekkönyvi és tényleges birtoklási ügyben önálló, közjegyzői iroda önálló vezetésére képes, perfect írógépelő és könyvelő **iroda-vezetői** állást keres. Cím: a kiadóban.

190. **Joghallgató**, gyors- és gépiró, református, közjegyzői gyakorlata van, állást keres. Cím: a kiadóban.

191. **Közjegyző leánya**, okleveles gyors, gép és szépírás tanárnő 1½ évi közjegyzői irodai gyakorlattal budapesti irodában állást keres. Cím a kiadóban.

192. **Állást keres** nyugalmazott huszárőrnagy leánya, 16 éves, református, 4 középiskolai, kereskedelmi szaktanfolyam képzettséggel, 3 havi közjegyzői irodai gyakorlattal, mint gép és gyorsíró. A legmelegebben ajánlja dr. Antalffy Zsirus kir. közjegyző-helyettes. Cím: a kiadóban.

193. **Özvegy úriasszony**, szerény igényű, fogalmazásban jártas, megbízható munkaerő, közjegyzői irodában állást keres. Cím: a kiadóban.

194. Irodájában másfél éve működő **gyors és gépirónőt**, aki a közjegyzői irodai ügyvitelben teljesen bevezetett, a legmelegebben ajánlja budapesti közjegyzői irodába dr. Lénárt Dezső, budapesti kir. közjegyző. — Cím: Andreász Valentinné, Budapest, II., Batthyány-utca 53. I. 3.

195. **Urónő** közjegyzői irodai alkalmaztatást keres. Cím: a kiadóban.

